

**Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Wydział Architektury
Politechniki Śląskiej w Gliwicach, Metropolia GZM, Towarzystwo Urbanistów Polskich o/śląski
oraz SARP o/Katowice
serdecznie zapraszają na**

Third International and Interdisciplinary Conference on Senses in Architecture, Urban
Landscaping and Design
SAUL 2021, Katowice, 25-27 Listopad

TEMAT TEGOROCZNEJ KONFERENCJI:

„WISE CITY” - CHWILOWY TREND CZY ODPOWIEDŹ NA DZIEDZICTWO ANTROPOCENU?

W okresach transformacji środowiska życia człowieka, na skutek zmian kulturowych i cywilizacyjnych, ujawniają się zapisane w ludzkich umysłach doświadczenia i cechy mijających epok. Ta prawidłowość materializuje się, między innymi, w cielesnych (somatycznych) reakcjach/zachowaniach oraz kognitywnej postawie jednostek i społeczności wobec dziedzictwa, technologii, wartości i celów przedstawicieli minionych okresów. Postawa wobec tego, co odziedziczone, wpływa także na nowe wybory, również wobec środowiska, szczególnie zaś wobec tych jego elementów, które ważne są dla zachowania zdrowia żyjących w nim organizmów (jak np. dźwięku, hałasu, światła lub reakcji emocjonalnych na konkretne miejsca). Zmiany postaw i nawyków kulturowych w zmieniającej się rzeczywistości są zazwyczaj konsekwencją (dobrowolnego lub wymuszonego) przyjęcia nowych celów (zarówno przez jednostki jak i społeczności), internalizacji złożonych historii danego ekosystemu, wyrazem nowych ambicji.

Szybki postęp technologiczny w pierwszej i drugiej dekadzie XXI wieku umożliwił lepsze poznanie ludzkiego mózgu, jego funkcji oraz reakcji człowieka na bodźce środowiskowe (w tym kulturowe i społeczne). O ile technologie w znaczący sposób umożliwiły pogłębienie wiedzy o człowieku, o tyle ich masowe wprowadzanie do środowiska niekoniecznie jest – zarówno dla człowieka, jak i nieludzkich użytkowników ekosystemu – korzystne. Koncepcje miast stechnologizowanych (szczególnie w obszarze zarządzania), jak *Smart City*, w ostatnich latach poddawane są krytyce, której główną przesłanką jest troska o ich zrównoważony rozwój. W obszarze projektowania antidotum na ten stan upatruje się w nowym trendzie, określanym jako *Wise City*. Jego celem jest równoważenie nieuchronnego wpływu nowoczesnych technologii na architekturę poprzez jej symbiozę z ekologią i potencjałem ludzkim.

Podczas tegorocznej konferencji chcemy się przyjrzeć kilku obszarom, w których ekologia, wiedza o człowieku i kulturze oraz technologie przenikają się wzajemnie. Chcemy sprawdzić w jaki sposób ich „symbioza” wpłynąć może na dziedzictwo antropocenu, określić wyzwania jakie stawia przed architekturą, urbanistyką i projektowaniem. Interesujące nas obszary to:

1. **NANOARCHITEKTURA:** Wydaje się, że w najbliższych latach NANOTECHNOLOGIE stanowiąc będą źródło nowych materiałów oraz środek do zaspokajania zindywidualizowanych potrzeb użytkownika w zakresie budownictwa. Czy wyznaczać też będą nowy styl w architekturze? Czy zrewolucjonizują procey myślowy, projektowy, koncepcyjny i wykonawczy? Dotychczas powstała na ich bazie NANOARCHITEKTURA ma już zdolność redefiniowania sposobów oraz

form użytkowania środowisk i obiektów – zarówno w skali globalnej, jak i uniwersalnej. NANOARCHITEKTURA wyraża trend, który promuje zrównoważone ekologicznie rozwiązania, mające na celu zmniejszenia szkodliwych skutków globalnego kryzysu klimatycznego. Czy jednak nanotechnologie są zupełnie bezpieczne w stosowaniu? Czy może niosą zagrożenie dla środowiska i zdrowia człowieka? Jak wokół tych problemów organizować współpracę pomiędzy naukowcami, projektantami, przemysłem i inwestorami? Interesujący wydaje się być także potencjalny wpływ nanotechnologii na dziedzictwo kulturowe.

- 2. EKOLOGIA I BIOLOGIA:** W trzeciej dekadzie XXI wieku istnieje potrzeba integracji wiedzy na temat tego **jak architekci projektują** oraz **co i dlaczego powinni projektować**. Globalne ocieplenie i kryzys klimatyczny są konsekwencją zaburzenia równowagi w środowisku, spowodowanej ekspansywną działalnością człowieka. Oszczędność energii i zapotrzebowanie na budynki zmniejszające ślad węglowy stanowią próby szukania rozwiązań i odpowiedzi na ten kryzys. W efekcie współczesną kulturę zdominowała potrzeba zrównoważonych designu, projektowania oraz budownictwa. Powstające w naturze (nano)organizmy, które samoorganizują się a następnie replikują, dając początek makrostrukturom i prototypom, zainspirowały do rozwoju projektowania bionicznego, nie tylko w zakresie najoptymalniejszych form, ale także struktur. Zaowocowało to również zmianą w myśleniu o strukturach urbanistycznych jako o ekosystemach, w ramach których człowiek zmuszony jest (i będzie) do redukcji transferu ciepła słonecznego, szukania alternatywnych sposobów chłodzenia czy oszczędności surowców. Nie pozostało również bez wpływu na problematykę dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego. Czy ekosystemowe myślenie pogodzi rozwój technologiczny i dziedzictwo?
- 3. PROJEKTOWANIE CYFROWE:** Wzrost znaczenia projektowania cyfrowego w praktyce architektonicznej jest obecnie faktem. Towarzyszą mu dyskusje o statusie architektury cyfrowej, przestrzeni wirtualnej, rzeczywistości rozszerzonej, metodologii projektowania (interakcji z mediami, konstrukcjami cyfrowymi, reprezentacjami generowanymi w środowiskach cyfrowych) oraz badania ich unikatowych cech (topologii, kompozycji, typologii, transformacji), niestandardowych koncepcji i złożonych geometrii. Powstaje pytanie czy architektura cyfrowa umożliwi personalizację oraz kontekstualizowanie projektów, dostosowane ich do wymogów miejsca, programu użytkowego oraz indywidualnych potrzeb użytkowników, czy jedynie umożliwi projektantowi zaspokojenie potrzeby indywidualnej ekspresji? Czy stanowi źródło nowych standardów? Redefiniuje pojęcie funkcji? Czy ma wymiar ekologiczny i stosuje się do dziedzictwa? Czy przyszłość projektowania musi być cyfrowa?
- 4. CZŁOWIEK I ŚRODOWISKO:** Projektowanie przyjazne użytkownikowi wymaga wiedzy o funkcjonowaniu człowieka w środowisku. Biorąc pod uwagę, że znaczną większość czasu osoba spędza w środowiskach zabudowanych, jakość doświadczenia i zdrowia jakie zapewniają one człowiekowi oraz zrozumienie reakcji człowieka na bodźce środowiskowe nierozdzielnie łączą projektowanie z badaniami neuronaukowymi. I gnetyką. Mózg ludzki kontroluje zachowania, geny kontrolują struktury mózgu, zaś środowisko wpływa na funkcję genów i ostatecznie strukturę naszego mózgu. Neurobiologia wprost zatem wiąże się z projektowaniem. Czy możemy wykorzystać neurobiologię i genetykę do ustalenia ram dla decyzji projektowych? Obiekt architektoniczny może zmienić zarówno nasze mózgi, jak i zachowania. Czy dialog między architektami i neuronaukowcami zapewni projektowanie zdrowszego i funkcjonalniejszego środowiska?
- 5. WELL-BEING: ZDROWIE MENTALNE I FIZYCZNE:** Aby traktować przestrzeń miejską jako obszar sprawiedliwości i równości, musi ona być integrująca (dospołeczna), neuro-

ergonomiczna i równa pod względem humanitarnym. Chociaż ludzie są różnorodni, badania neurokognitywne dowiodły, że pewne potrzeby ludzkie są wspólne dla naszego gatunku, a sprawiedliwa przestrzeń powinna umożliwiać ich zaspokojenie. Pierwszą z nich jest bezpieczeństwo. Drugą - potrzeba sprawności poznawczej. Trzecią jest poszanowanie wartości realizowanych w sensie moralnym. Wartości te są niezbędne dla ludzkiej współpracy i wyjaśniają ewolucyjny sukces naszego gatunku. Przestrzeń równości powinna także człowiekowi umożliwić działanie ukierunkowane na zachowanie allostatycznej kontroli organizmu. Zagroza jej nadmierna stymulacja, wynikająca z narażenia na stres lub chaos, a w konsekwencji - nadmierne zużycie organizmu. Czy zmniejszenie stresu, liczby chorób przewlekłych, lepsze funkcje poznawcze, eliminacja epizodów depresji znajdują dostateczne zainteresowanie ze strony projektantów? W jakim stopniu stanowią one cele projektowania?

6. **MIASTO POZA CZŁOWIEKIEM:** W jaki sposób projektować, by uwzględniać nie-ludzkich aktorów obecnych w przestrzeniach miejskich i uczynić z nich współmieszkańców tych przestrzeni? Jak powinno wyglądać miasto i architektura, która tworzy lub wpływa na warunki życia dla różnych gatunków roślin i zwierząt – czy traktuje ich jako współuczestników miejskiego życia? W jaki sposób projekty architektoniczne i urbanistyczne stawać się mogą odpowiedzią na „dziedzictwo antropocenu” i sposobem na rozwiązanie wyzwań przyszłości? Pytania o miasto poza człowiekiem to także pytania o życie, które wymyka się projektantom – to które powstaje na marginesach, w szczelinach i na obrzeżach. Jaka jest jego rola w miejskich ekosystemach? Czy znajdzie miejsce w *Wise City*?

Do udziału w konferencji zapraszamy zarówno teoretyków jak i praktyków, których badania naukowe lub działania związane są z powyżej nakreśloną problematyką. Zapraszamy także przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za rozwój przestrzenny oraz zarządzanie w miastach, przedstawicieli instytucji zdrowia, przemysłu, budownictwa, edukacji, organizacji społecznych - krajowych i międzynarodowych.

Termin nadsyłania abstraktów wystąpienia: 31 października 2021.

Opłata konferencyjna: 300 zł.

Organizatorzy planują publikację artykułów pokonferencyjnych w wydawnictwie Brill (lista A Ministerstwa). Termin nadsyłania gotowych tekstów do recenzji: 15 grudnia 2021.

Szczegóły dotyczące konferencji znajdują się na stronie internetowej wydarzenia: www.saul-katowice.pl

W imieniu Organizatorów:

dr Małgorzata Kądziela, przewodnicząca konferencji

Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Email: malgorzata.kadziela@us.edu.pl

dr hab. inż. arch. Katarzyna Ujma-Wasowicz, prof. Pol.Śl.

Wydział Architektury Politechniki Śląskiej w Gliwicach

Email: Katarzyna.Ujma-Wasowicz@polsl.pl